

СУЧАСНА ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ В ЯКИМІВСЬКОМУ РАЙОНІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Шелудько О., Іванова В. М.

Якимівський район розташований на південному заході Запорізької області і межує з Мелітопольським та Веселівським районами на півночі, Херсонською областю на заході, Приазовським районом (по Молочному лиману) на сході, а на півдні має вихід до Азовського моря.

Він утворений в 1923 році (виділений зі складу Мелітопольського). Площа становить 1,85 тис. км², що становить 7% від загальної території області. Населення – 36194 тис. чол., у тому числі 16473 тис. міського населення [2]. В районі два селища міського типу (сmt) – Якимівка (районний центр) та Кирилівка, 49 сільських населених пунктів. Діють 2 селищних та 12 сільських рад. Район перетинають автомагістраль та залізниця Москва – Харків – Сімферополь, автомагістраль Ростов – Бердянськ – Одеса.

Для Якимівського району характерний посушливий клімат. Максимальна кількість опадів припадає на кінець весни – початок літа, а мінімальне – на зимові місяці. Навесні, ще в квітні – початку травня спостерігаються заморозки, дмуть сильні вітри – суховії, бувають піщані бурі. Літо сухе, жарке, переважають східні та північно-східні вітри. Для зими характерні відлиги з мрячними дощами та ожеледдю [4].

Територія Якимівського району має складну екологічну ситуацію, яка пояснюється багатьма причинами.

1. Особливості природи глибоко і спеціально не вивчаються вже тривалий час. Пояснюється це як браком коштів, так і сучасними соціально-економічними процесами, що відбуваються у суспільстві.

2. Безгосподарність стосовно сміттєзвалищ. Іноді вони виникають стихійно, навіть в самому центрі великих населених пунктів. Особливе занепокоєння викликають сміттєзвалища на берегах річок та в рекреаційних зонах.

3. Загострилась проблема питної води. Вона сьогодні низької якості у всіх без виключення населених пунктах. Очисні споруди Західної групи водогону, які мають забезпечувати питною водою села і селища району, через брак коштів працюють в обмеженому режимі. Тому у більшості селищ відкриті власні свердловини (в Якимівському районі їх одинадцять), а стара і неремонтована водомережа ускладнює ситуацію. Проте, різниця хімічного складу і властивостей води власних свердловин та води ЗГВ доволі значна: перевищення хлоридів, більше сухої речовини вдвічі (тобто, солоніша й «твердіша»). Але постійний контроль з боку санітарних служб району воду свердловин робить абсолютно безпечною для вживання.

4. Окремо стоїть проблема так званої «червоної води» на узбережжі Утлюцького лиману. Свого часу тут була відокремлена частина лиману для стічних вод Запорізького залізорудного комбінату для ставу-випаровувача. Поступово кількість стічної води зменшувалась. Став зменшувався у розмірах, а осад, що почав утворюватися на сухому дні під час вітрів перетворювався на пил і піднімався у повітря. Відбувалося, як наслідок, не тільки забруднення атмосфери, а й вплив на стан здоров'я населення села Давидівки та прилеглих селищ [1].

5. З руйнацією дренажної системи частими стали підтоплення в пониженнях річок Малого та Великого Утлюків. Значно піднявся рівень ґрунтових вод. А до цього додається й неконтрольована місцевою владою забудова у селах.

6. Для такої невеликої адміністративної території як Якимівський район занадто багато проблем екологічного характеру. Проте є ще й проблема Молочного лиману, яка складна впродовж багатьох років.

Особливо відчутне техногенне навантаження на довкілля.

За окремими показникам ситуація в межах території Якимівського району викликає серйозні занепокоєння: біотичний потенціал природного середовища найнижчий по Україні, стійкість ґрунтів до забруднення – слабка; природний

потенціал самоочищення поверхневих вод – дуже низький, середній багаторічний потенціал атмосфери (переважання в атмосфері тих чи інших процесів накопичення або розсіювання за рік) має найнижчі показники (тобто переважають процеси накопичення) [3].

При мінімальній урбанізованості територія Якимівського району має середні показники трансформованості (зміни) ландшафтів і надзвичайну забрудненість природного середовища (наступне після Чорнобильської зони). Доречи, й потенціал радіаційної небезпеки теж значний – другий показник після областей, які постраждали в результаті аварії на Чорнобильській АЕС.

Система моніторингу довкілля Якимівського району спрямована на реалізацію державної політики України у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Список літератури та використаних джерел

1. Іванова В.М., Непша О.В. Проблеми взаємодії людини та природи // Роль освіти у формуванні життєвих цінностей молоді: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих учених, 7 грудня 2017 р., м. Мелітополь. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2017.
2. Петроченко В.І. Природа Запорізького краю: Довідник. Запоріжжя: «Тандем Арт Студія», 2015. 200 с.
3. Іванова В.М., Стецишин О.В., Непша О.В. Заходи щодо збереження ґрунтів і підвищення продуктивності агроландшафтів басейну річки Молочної // Нові виміри наукового пізнання: збірка Матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 15 травня 2017 р. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 1.
4. Мій край – Якимівщина (природні топоніми та ойконіми Якимівського району Запорізької області) [І.П. Аносов, О.С. Арабаджі, Н.М. Барабоха та ін.]. Якимівка-Мелітополь, 2006. 111 с.